

PEST, I. félv.

22. szám.

Junius 3. 1869.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csüförtökön. Előfizetési ár: helyben félévvel forint 31. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-főlvételért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt. a Szent István-Társulat igazgatóságához kérjük intézteni. Évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

Róma egyházai. emlékei. intézményei. levelekben.

XIV.

Neveldek szegény gyermekek számára.

(Árvaház. — Tata Giovanni. — A Ripa-Grandenél [vagy főpart] levő Szent-Mihály-intézet.)

A római irgalmasság sok nemű műveiben, elmés annak sokszorosításában, különösen pedig szeretetteljes ez irgalmasság alkalmazásában a szegényekre. A kereszténység a szegényt már születésekor pártfogásába veszi, követi egész életén át, és elkíséri a sírig.

Ma a gyermekek számára alapított számos intézeteit szándékom megtekinteni; nem csak számosak ezek, hanem sokneműek is, miután főleg a gyermekornak sokféle szükségéi. Valódi nevelőházak ezek, melyekben nem csak általános ismereteket nyerne, hanem különösen az ipar különféle ágaiban is oktattatnak, hogy utóbb becsülettel megkereshessék kenyerüket.

Legsajnálattalraméltóbb a szegény árva, ki meg van fosztva a soknemű ápolástól és szeretettől, melyekre főként gyermekkorában szüksége vagyon. Azért az árvák sorsa természetesen fölébresztette az egyház gondosságát; senki sem fog csodálkozni, ha azt mondom, hogy az egyház volt az első, mely az árvákat összegyűjtötte, s mellettök az anyát pótolni igyekezett. A 4-ik századtól fogva alapítottak itt árvaházak, melyekbe a szegény gyermekek befogadtattak, ápolattak, neveltettek.

Azonban az első árvaház, mely teljesen szerveztett úgy mint azokat ma találjuk, Loyolai sz. Ignác által alapított a 16-dik században a Pantheon közelében.

Ma ezen árvaház egyszersmind iskolává van átalakítva, melybe 7—11 év közti fiatal árvák fogadtatnak, kiknek módos szülei voltak. A szegénység súlyosabb arra nézve, ki azt gyermekéveiben nem ismerte; Roma e szegénységet lehetőleg enyhíteni igyekszik, az

ily gyermekeket több figyelemmel környezvén. A római egyház a szegénység iránt oly gyengéd figyelemmel van, melyet egybeült hasztalan keresnénk.

Az ezen árvaházban levő gyermekek a szomaszk atyák vezetése alatt inkább tudományos irányban oktattatnak. Mintegy ötvenen vannak, s fehér egyenruhát viselnek.

Leányok számára van egy árvaház a Coelius-hegyen a négy koronázott szentről nevezett kolostorban.

A Diocletian fűdői romjaira építettett egy másik árvaház, melybe mindkét nemű árvák befogadtatnak. A fiúk csak 21 éves korukban lépnek ki belőle, midőn kenyerüket már meg tudják keresni; a leányok pedig akkor, mikor vagy férjhez mennek, vagy apáczáknak beöltöztetnek.

IX. Pius Gaetából visszatérve szintén alapított egy árvaházat, melybe azon gyermekek fogadtattak be, kiknek atyjai Roma ostroma alatt meghaltak. Ezen árvaházat egy saját szöllejében építette, a gyermekek különösen a földművelésben nyernek oktatást. Francia- és Angolországból a legújabb szerkezetű gazdasági eszközöket hozatta; a Vigna Piá-ban levő földművelő árvaház most is virágzó. A pápa nyári napokban gyakran meglátogatja ezen intézetet, s a növendékeket kintartásra serkenti.

Azonban nem csupán az árvagyermeknek van oltalomra szükségök. Kinek nem tünnek fel városainkban a tudatlanságban felnövő csavargó gyermekek, kiknek szülei nem törődnek velök? Romában, valamint egyebütt e látvány a jólelkűekre szomorú benyomást tett. A mult században egy Borgi János nevű kömüves meghatva ezen utca-suhanczok szomorú állapota

által, elvesztvén a halál által egyetlen leányát, hogy e fájdalomért kárpótolja magát, magához fogadta néhányát e fiatal esavargóknak azon célból, hogy őket neveli és oktatja. Borgi háza e célra csakhamar szűkévé vált; gondoskodni kellett segélyről és tágasabb lakról. Romában mindig találkoznak nemes szívek, kik a jót anyagi és szellemi áldozattal támogatni készek. Borgi csakhamar összeszerezte a szükségeseket, s intézete ma is virágzó állapotban van.

Ez igénytelen kőműves, ki még irni sem tudott. bámulatós jó tapintattal vezette intézetét. Növendékeit pillanatig sem hagyta figyelmén kívül: reggel elvezette őket műhelyeikbe, hol mesterségüket tanulák; este velök imádkozott; éjjel virrasztott fölöttük. — A gyermekek csakhamar fölsimerték benne a nemes jó szívet s Tata Giovanni-nak (János atyus) hívták; az intézet ma is e nevet viseli.

VI. Pius pápa nem egy izben kimutatta, hogy Borgi János fáradozását méltányolja; mindig örömezt elfogadta őt növendékeivel s mindannyiszor kiosztott köztök kis segélyt.

Egyik nap a kiosztás után egyik fekete szemű kislép a sorból s így szól a pápához:

„Szentéges atyám adott egy pault (romai pénz) s János atyus elvette tőlem.“

VI. Pius szigorú arczal János felé fordult s e kérdést intézte hozzá:

„Nos János, mit mondasz erre? — Miért tetted ezt?“

„Vacsorát kellett vele fizetnem.“

„A vacsorát majd megfizetem én; te pedig e szegény gyermeknek add vissza a pault.“

IX. Pius áldozásága hét első évét a Tata Giovanni-intézetben a gyermekek nevelésének szentelte. Köztök lakott, s ittléte alatt több czélszerű újítást hozott be. Megtekintettem a szerény szobát, melyben lakott; kísérlőm meghatottan mondotta el az érzékeny jeleneteket, melyek az intézetből való távozásakor előfordultak, midőn Chiliben nunciussá neveztetett. Mindnyájan sirtak; a jövő pápa azt mondá: „Nem gondoltam volna, hogy elválásunk oly fájdalmas lesz.“

A Rippa-Grandén fekvő Sz.-Mihály-intézet mintegy összefoglalja, mi Romában az irgalmasság eselekedeteire nézve történik.

Az élet két határát: a gyermek- s agg-kort látjuk itt képviselve; mindkettő gyenge, tehetetlen.

Ez intézet kezdete következő: 1580-ben egy szegény salernói paraszt, Ceruso Lénárd fogadalomból Lorétóba akart menni; összegyűjtötte filléreit s az isteni Gnóviselésbe való bizalommal utnak indult. Mire Rómába érkezett, pénze elfogyott; lehetetlen volt az utat tovább folytatnia. Ekkor Medicis bibornoknál szolgálatba lépett, és nem találta nagy árának szabadsága feláldozását, hogy fogadalmát teljesíthesse. Két évig volt szolgálatban; ezen idő alatt megtakarított annyit, hogy útját folytathatta. Visszajövet ismét Rómába ment. Szigorú tél volt; mindenféle nyomor uralkodott; az utakon félig hidegtől megdermedt koldus-gyermekek meghatották Lénárdot. Még maradt néhány garasa, s minden hosszas gondolkodás nélkül

néhányat elfogadott e gyermekek közül. Lassankint növendékei szaporodtak, pénzforrásai pedig megapadtak. Ekkor Ceruso Róma utcáin kéregetett védencei számára. A nép bámulta ezen föláldozást, s kissé mosolygott az öreg professoron, ki mindig tudott valami latin mondatot idézni, s azért tréfából tudós-nak (letterato) nevezte el; de azért nem vonta meg tőle szeretetfilléreit. Lénárd a gyermekeket már kis korukban hozzászoktatta a munkához; először Róma utcáinak söprésére használta fel őket, nagyobb korukban pedig mesterségre taníttatta, mely által becsülettel kereseshék kenyerüket. Ceruso Lénárd 1595-ki febr. 15-én halt meg.

Egy századdal utóbb herczeg Odescalchi Tamás. Szt-Péter egyháza kanonokja szintén alapított a Tiber partján gyermekek számára intézetet, melyet halála után jövedelmeivel együtt XII. Ince pápának hagyott, ki ezen intézetet összekapcsolta a Ceruso Lénárd által alapítottal.

V. Sixtus a lateráni egyház közelében mind két nemű elaggottak számára építtetett intézetet; XI. Kelemen a Sz.-Mihály-intézetben egyesítette az ifjakat s aggastyánokat, s így véglegesen alapított meg a Szt-Mihály-intézet, ugy mint azt manap szemléljük.

A Tiber jobb partján, közel a Portese-kapuhoz emelkedik a roppant intézet, mely négy külön elválasztott részre van osztva; falai közt több mint 800 egyén lakik: t. i. ifjak, leányok, elaggott férfiak és elaggott nők.

A két nemű elaggottak osztályaiba csak oly szegényeket fogadnak be, kik Romában születtek vagy legalább is 5 évig Romában laktak. Két osztályra osztatnak: a kik még némileg munkaképesek, mint kapuk s felügyelők használtatnak. A második osztályba a teljesen tehetetlen aggok tartoznak: ezek föl vannak minden munkától mentve, s igazán anyai ápolásban részesülnek. Földszint laknak, úgy hogy a templomba vagy ebédlőbe anélkül mehetnek, hogy lépcsőkön kellene haladniok, sőt szabad légre sem kell kimenniök.

A séta, evés, fölkelés és lefekvés, ájtatoskodás mind szorosan meg van határozva.

A harmadik osztályba fiatal árva lánykák fogadtatnak, kiknek a világbani elhagyatottsága annyi veszélynek teszi ki őket. Számra nézve 250-en vannak, s koruk szerint 5 terembe vannak beosztva. Tizenegy éves korukban fogadtatnak be, s ott maradnak 20—21 éves korukig. Valamennyi egyforma ruhában jár.

A rendes iskolai oktatáson kívül kézi munkákra is taníttatnak. A kézi munkák minden mesterségre és művészetre kiterjesztetnek. Tanulhatni itt szabóságot, cipészetet, kalapkészítést, nyomdászatot, a legfinomabb fametszést, stb.

A nyomdához a betűket magában az intézetben öntik; az innen kikerült nyomtatott művek a nyomdászat becsületére válnak.

Legkitünőbb az intézeti posztógyár, mely a párisi világkiállításban is kitüntetésben részesült. A pápai államokban levő francia hadsereg innen látja el magát posztóval.

A Szt-Mihály-intézetben készült pompás szőnye-

gek is nagy figyelmet gerjesztettek a párisi világkiállításon.

A fegyelem ez intézetben atyai, de szigorú. Munka után szórakozásra, játékra is engedtetik kellő idő.

Gyakori séták, ünnepélyek főtartják az ifjúságban a vidorságot.

Minden, az intézetből kilépő ifju 30 scudi (60 forint) segélyzésben részesül.

Mécsék és csillagok.

Midőn az Ur még idelent
Embernek többször megjelent,
Történt: egy kedves látnoka,
Kit gyakran meglátogata,
Ilyet gondolt: hogy olykoron
Alszik-e az Isten vajjon?

Az Ur, ki jóság, szeretet,
Ki minden gyermekét szeret,
Mózeshez drága kedvibe'
Egy fényes angyalt küld le.
„Gyujts két méceset — parancsolá, —
És menj a szabad ég alá,
S kinyújtott karral, mig virrad,
Tartsd mereven lámpáidat,
Gondod levén, hogy szüntelen
Égjen a láng az éjjelen.“
És a látnok, bár álmolyog,
— Nem fért agyába a dolog —
A szózatnak meghódola,
Mert el nem feledé soha,

Mint megharagvék rá az Ur,
Midőn a sziklát bizalmatlanul
Szavak helyett bottal üt meg,
Hogy vizet fakaszszon a népnek.

Immár ott állt féljén át,
Nézőn az ég csillagraját,
Melyhez csak guny és semmiség
Az apró fény, mit mécese vét,
De ámbár nehezére van,
Karját feszíti untalan....
S im hirtelen — mig nem figyel
Csereptörés ébreszti fel,
A mécsék szerte, — láb alatt...
— A látnok kissé elszunyadt.

S im a magasból szól vala
Ismét az Urnak angyala:
„Tudd meg ebből, ha az Urat
Álom lepné meg valaha,
A nagy világ sok mécese, a
Csillag is így lehullana.“

(Frankl L. A. után) **Mindszenty Gedeon.**

Az utolsó áldás.

— Beszély. —

(Vége.)

A kereskedő a levél olvasására zokogni kezdett.

— Miért sir? kérdé a levélhordó.

— Miért? Mert nem tudom, mit tegyek leányommal! Koldus vagyok, s ha azt iratom is neki, hogy jöjjön, szívem nyitva áll előtte mindenkor, nem tudok neki egy pokróczot sem adni, melyen kinyugodná magát. — Azt meg nem irathatom neki, hogy maradjon; mert kétségbe esik szegény! Meg az is aggaszt, hogy gaz csábítója bajba keveri, hogy maga is könnyebben kiszabadulhasson, s meglehet, hogy eddig kezén-lábán lánczot hordva valamely penészes börtönben nyomorog s szenved ártatlanul. — Oh Istenem mennyi kín, mennyi gyötirelem!

Erősen csöngettek az utezaajtón.

— Hanzí ősém, ha bezárta az ajtót, most nyissa ki, szól az öreg Mihály bácsi.

Hanzí kibiczegett az ajtón, de az öreg Mihály is kíváncsiságból kinézett.

— Jöjjön csak Mihály! hallatszott kívülről egy érczes, de kellemes férfihang.

Az öreg Mihály kiment s maga után betette az ajtót.

Néhány töredezett hang behallatszott ugyan a szobába, de kivenni semmit sem lehetett belőle. Pár perc múlva belépett az öreg Mihály, de nem egyedül.

hanem egy halovány, beesett sovány arcú s bágyadt fekete szemű nőt vezetett kezénél fogva, kinek fekete ruhájáról csak úgy csurgott a víz.

— Ide a kályha mellé üljön édesem, majd itt megszárad a ruhája, meg át is melegszik a teste, szól az öreg Mihály s egy széket tett a kályha mellé, melyre a nőt leülteté.

— Hát ez meg micsoda új vendég? kérdé az egyik koldus morgolódyva, bizonyosan valamelyik kocsmából lóditották ki.

— Nem kell irigykedni ősém! feddé az öreg a felszólalót. Ne bámulj, marad ám még neked is hely az ápodlában. Aztán ez a szegény asszony nem marad itt ám csak reggelig. A kapuczinusok zárdája előtt látta főnökünk összeroskadni s megesett rajta szive. Ide vezette szegényt az éjjelre, majd holnap gondoskodni fog róla, hogy a kórházban helyet kaphasson; mert beteg, hisz láthatjátok az arcáról is.

— No még csak az lesz hátra, dűnnyögé egy másik koldus, hogy itt háljon a mi szobánkban.

— Dehogyan hál itt. Már hogy lehet ilyet gondolni is? Azt mondta főnök ur, hogy vezessem addig ide, mig egy másik szobát befűttet a számára, hogy ne legyen kénytelen addig is dideregni.

— Az már más! felelé. Hát kiesoda maga? kérdé kopasz fejével a nő felé bólintva.

— Mi közöd hozzá? viszonzá az öreg, ki igen jószívü ember volt. Előbb oly durva megjegyzést tett egyitek, hogy most már sir szegény. Hagyjátok békével. Tegye le kendőjét édes leányom, szól most szelíden a nő felé fordulva, majd én meg rakok egy kis fát a tűzre.

A jó öreg ugy is tett, a mint mondá. Előbb néhány darab fát tett a kályhába, azután a nő nagy kendőjét segítte levenni s ezt saját ágyára terítette száradni.

A mint a kályhában lobbot vetett a fa, vörhőnyeges fényt vetett a beteg nő viaszszárga arczára. — Egy könnyecppet törült le kendőjével a szenvedő szeméről s ajkai remegni kezdetek. Várni lehetett, hogy fájdalom zokogásban tör ki nem sokára. Fekete téli főkötőjét is megoldotta, s kuszált fekete haját megsimítván remegő kezével, letevé amott a szék hátára száradni.

— Oh Istenem, mivé lettem! sóhajtá s keserve sen sirt.

— Ne sirjon édes leányom! vigasztalá az öreg. — Lássá a mi főnökünk igen jólelkü ember, majd holnap elvezeti a szürke nénikék kórházába s ott aztán meggyógyul.

— Ha megérem a holnap reggelt! felelé gyenge hangon. Ma egész nap gyalog jöttem, s erőm egészen ki van merülve. Lélegzetem szakadozott s érzem, hogy szívem nem sokáig bírja a fájdalmat, megszakad a teher alatt, mely oly régen nyomja.

— Ne busuljon, a jó Isten nem hagyja el! Honnan jött édes leányom? Bocsásson meg, hogy kérdzem, de ha nehezére esik a beszéd, ugy hallgasson kérem!

— Berlinből! felelt a nő.

— S hová szándékozik menni?

— Magyarországba édes apámhoz, ha még élne, s ha addig meg nem halnék!

— Majd megsegíti az Isten!

— Csak őt láthatnám még egyszer, csak a küszöböt esőkolhatnám meg, a hol járt, vagy csak távolról láthatnám is meg a házat, a hol oly boldog voltam vele, örömeit halnék meg! Oh de mindennek vége, örökre vége! — Meghalok, mielőtt hazám földére léphetnék, meghalok, mielőtt életemből mint nyitott s élő könyvből tanulhatnák meg hazám jobb sorsra méltó hölgyei, hogy az erkölcsiség szép egéből lerántott s felszabadtott nő az igát vonó rabszolgánál is nyomorultabb szolgálja. Minden szó, mely a világ szájából jön, hazugság. Csak egy az igaz, az Isten szava. — Én nem hallgattam ezt, s ezért küzködöm. — Oh bár én lennék az utolsó a bűnhődők sorában!!

— Ó apját s én leányomat siratom! sóhajtá a vak kereskedő.

— De hideg van. Szólt az idegen nő tompa hangon s megrázkódott.

— Mi baj édes leányom? Kérdé az öreg Mihály bácsi.

— Mintha a halál kiméletlen hangja ütötte volna meg füleimet! felelé reszketve. Kérem legyen szives egyik önök közül lehívni a főnök urat. Meghalok érzem, de mielőtt Isten elé szállna bűnös lelkem, beszélni sze-

retnék vele, folytatá bágyadt hangon, s kékes szempillái lecsukódtak.

Az öreg Mihály bácsi töle kitelhető gyorsasággal távozott, a betegő kérését teljesítendő.

— Talán jó volna hugom asszony papot hívni, mondá az egyik koldus.

— Nem szükség, felelé a beteg. Mikor elindultam ma reggel, elkészítettem lelkemet a halálra, gondolván, hogy Isten keze az uton is elérhet.

Halotti esend lön a szobában, csak a betegő szakadozott lélekzete hallatszott.

Néhány perez mulva benyilott az ajtó s az öreg Mihály bácsi előtt egy középkorú, simára beretvált nyájas arcú ur lépett be, fején házi sapkával. Egyenest a nő felé ment, s kezével megsimogató a szenvedő arcát.

— Mi baj édes leányom? kérdé nyájasan.

— Oh uram köszönöm eddigi jóságát is irányomban, de bocsásson meg, ha egy utolsó kéréssel terhelem; mert meghalok, érzem.

— Dehogy hal meg édesem, viszonzá biztatva a főnök.

— Mielőtt elköltözném e nyomorult világból, folytatá gyenge hangon, szeretném szegény atyámat tudósítani, ha valahogy hollétére rá lehetne akadni; mert nem hiszem, hogy szülőföldemen maradt volna, miután koldussá lett. Oh tudom, hogy sokat sirt miattam szegény. Irja meg neki, hogy a ki kirabolta őt, husz évi sánczra íteltetett el, s írja meg neki, hogy én két hónapig ültem a börtönben; mert esábitóm reménylé, hogy miattam tán enyhítik büntetését, s csak mikor elítélték, akkor mondta meg, hogy ártatlan vagyok a legnagyobb bűn elkövetésében. Irja meg neki, hogy holt hírért hallám, s hogy megölte magát, azt hazudta a rendőr-főnök. Később megmondta ugyan, hogy csak hatását akarta látni e hírnek, s visszavonta szavát. Oh Istenem, ki írja le az iszonyu fájdalmat, melyet éreztem akkor, s az örömet, mely magamon kívül ragadott a nyomorban is, midőn a hír hamisságáról meggyőzött. Mikor megszabadultam, csak egy szándéka volt szívemnek: Elmenni atyámhoz, lába elé borulni s utolsó áldásával halni meg. Az Isten nem engedte, hogy ezt megérjem. A rosz gyermek nem is érdemlé azt meg.

— Istenem ha ő lenne, sóhajtá a vak kereskedő s a kétség és öröm feszité kebelét.

— Bizzál édes jó leányom, az Isten megsegít, biztatá a főnök.

— Késő már!.. a halál fagyos keze szívem körül tapogat, sóhajtá a nő egyet köhintve. Irja meg neki kérem, hogy haldokló leánya iszonyu bűnéért meglakolt. — Ó majd tudni fogja, hogy mi az én vétkem. — Irja meg, hogy elérte a bűnös gyermeket a mindentlátó Isten hatalmas keze még az életben. — Irja meg neki, hogy a megtört lélek legnagyobb fájdalmával megbántam, hogy elhagyám, hogy ellene és Isten ellen vétettem. Irja meg neki, hogy a gyermeki szív legmélyebb alázatával kérem: oldjon föl az átok alól, s küldje el áldását kopár siromra, hogy bánattól lesujtott lelkemet az ő atyai áldásával állithassam a könyörülő Isten ítélő széke elé. E levelet aztán küldje el

Magyarország N. városába a hatósághoz, ez tán tudni fogja szegény világtalan apám hollétét.

— Világtalan apád? kiáltott a vak kereskedő. Fölállott e szavakra az ágyról, melyen ült, a kétség helyét lelkében a tudás ragyogó fénye foglalá el, s kiterjesztett karokkal, örömtől repeső kebelével botorkált a beteg nő felé, a merre hangját hallá zengeni: Adél, édes leányom, szerencsétlen gyermekem, hol vagy? Jer hadd öleljelek e szivre, mely téged szegény megcsalt teremtés soha meg nem átkozott, sőt oly sok fájó könyvet esikart ki kialudt szemeimből. Jer, én megbocsátok, én atyai áldásomat adom reád. Ne halj meg szép gyermekem, jer, s szivem melegével adok életet beteg szivednek, forró atyai csókommal elzárom szép ajkaidat, hogy megtisztult lelked ki ne repülhessen megtört hajlékából.

Adél a mint atyját előjönni s beszélni hallá, a bámulattól majd kövé vált. A mint kissé magához kezdett térni, fölemelé fáradt szempilláit, arca kipirult az örömtől s az égre nézett: Köszönet édes jó Istenem, susogá szakadozott hangon, majd heves zokogásba tört ki s apja lábai elé rogyott.

— Tiporj el oh jó atyám mint férget; mert nem érdemel az egyebet, ki szülőjét koldussá teszi, fuldoklá rekedten a bánkódó nő.

— Adél! Adél! Merre vagy? kiáltá a vak. Jer ide már, mert azt hiszem majd, hogy nem szeretsz! — Adél!!

E szelid és szeretetteljes szavakra Adél felkelt s a jó apa keblére borult.

Oh mily boldog volt ekkor apa és leány, pedig mily szerencsétlenek voltak. A nyomor középett mindkettőjük csak e pillanat után vágyódott, ezért imádkoztak szüntelen, s az Isten meghallgatta imájokat.

A körülállók csak bámultak, s az égre tekintve magukban imádkoztak, áldván a mindenek Urát, kinek utai átláthatlanok, kinek gondviselése végtelenül böles. Oh ne tekintsük e jelenetet pusztá véletlennek, hanem ismerjük föl benne az Isten ujját, ki bünteti ugyan a bűnöst, de a bánkódó előtt nem zárja be fülét.

— Édes apám!

— Édes leányom!

Igy kiáltottak föl mindketten, s hangosan sirtak. Ki irhatná az érzeményt, a mely e szavakban rejlett!?

Azonban Adél arczán a pir csak olyan volt, mint a futó villámé, mely pillanatig tart s csak azért, hogy aztán annál sötétebb legyen az ég. Reszkető karjai, melyekkel szerető atyját fonta át, utolsó erejüket mutatták csak meg, s mint a hervadó folyondár, mely őszszel a vastag fa darekát hiába övezi át, mert a fagyos szél megdermeszti s leoldja indáit; úgy az ő karjai is hamar lesiklottak a szeretettel átkarolt atyáról. Hogy atyja szívére borulhatott a szegény beteg, minden erejét össze kellett szednie, s midőn a világtalan apa ajkát érinté csókjával, — egy sóhajjal kirepült a lélek testéből, s feje, arczán az édes mosolylyal lehanyatlott az ölelő karokra.

* * *

Mit irjak még!?!... A szives olvasó tudja, hogy a halál munkáját a sirás szokta bevégezni. — Adélt is eltemették egyik külvárosi temetőben. Ott volt édes apja is. — Nem látta szegény, a mint leányát a 19-dik század romboló szellemének egyik martyrját leeresztették a sötét sirba, csak a nehéz hantok zuhogását hallotta, a mint koporsójához ütődtek azok. — Nem sirt; mert a fájdalom annyi helyecskét sem engedett át neki, melyen egy könyecseppet hullathatott volna. Nem is soká bírta ki a néma kint, mely mindig nőtt, míg végre szétrepíté a legjobb szívet. — Két hét mulva eltemették őt is leánya mellé a sirba, s most már nem csak ölelheti leányát a boldog tulvilágban, de láthatja is, a mi ránézve a legnagyobb öröm és boldogság; mert sem születésekor, sem halálakor nem láthatta azt, kit oly nagyon szeretett, kiért annyit szenvedett.

A tanulást nem szükség ide írnom, a ki tanulni akar, e szerény sorokból tanulhat úgy is. — Adja Isten, hogy hazánkban ily esemény többé soha se történjék, a mi megleend, ha az okot, mely ezt szülné, idejekorán elfojtani iparkodunk.

Ujváry Ferencz.

Bécsi levél

Bécs, Urnapján. — Az egész május hó folytan nem volt szerencsém a Kath. Néplap t. ez. olvasóihoz szólhatni: tekintsünk hát most végig az egész hónapon! Feladatom s ezéom a t. ez. olvasókkal a bécsi kath. életet főbb mozzanataiban megismertetni. Azonban az itt nálunk a köznapi zajban csak alig adja azon erőteljes életnek jelét, melyet a csendben él, s melyről csak egyes felmagasztalt pillanatokban ad élénkebb jelet. Azért ne vegyék rossz néven a t. ez. olvasók, ha legislegtöbnyire ünnepélyekről szölok: hisz a mi vallásos életünk csak ezekben nyilatkozik, ezeken kívül alig ad életjelt.

Nálunk hétköznap mint vasárnap egyenlő tomboló zaj, — egyenlő tolongás az élni siető és szerető tömegben, a munka ép úgy foly (még az építkezés is!), a gyárak ép úgy füstölögnek. — Ünnepen sem látszik meg nálunk az a kedves, ünnepies nyugalom, mely a kisebb városokban vagy épen falukban oly kedvesen figyelmeztet: hogy itt keresztények laknak.

A május a keresztjáró napokkal köszöntött be. Megtartottuk a körmeneteket; a hideg idő, sőt eső daczára, szép számmal gyűlt a nép össze. Első nap a dömések templomában, másodnap a sz. Mihály arkangyalról nevezett barnabita templomban, harmadnap a skótoknál (benczések), mindig utba ejtve egy-egy templomot, hol valamely szentnek nagyobb ereklyéje tiszteltetik. A sz. Istvánból induló körmenetbe csatlakoztak a plebániák; de a bécsujvárosi (Wiener-Neustadt) polgármester annyit kötelességének velt, hogy az iskolás gyermekeknek a körmeneten testületileg résztvenniök letiltsa. — Miért? Mert a gyermek rendetlenkedik, és könnyen a vízbe is eshetik (!) t. i. a Wien-patakba, melyben a víz rendesen bokáig ér! A polgármestereknek nagy gondjok van a gyermekekre. A belvárosi eltiltá nekik a pápa aranymiséje alkalmából az aláírást, a bécsujvárosi a körmeneten való megjelenést. — Nem lehet a kereszténység ellenségének politikájában a következetességet nem

bámulni. Előbb kiszorítá a keresztény szellemet a tudományból, ezt azzal ellentétbe helyezve, mint a felvilágosodottságot a conservatív butasággal. Azután kiszorította az államból, mely közönyössé lett, s minden hitfelekezetnek egyenjogot adott. Tovább ment: befurakodott a család szentélyébe; a polgári házasság által innen is ki akarja azt tolni. Mi van még hátra egyéb a kis gyermekek ártatlan szívével? S az új iskolai törvény, és ama polgármesteri „vetők” nem egy új támadás elősapatai-e? Nem új támadások-e? — Ha ehhez még hozzá vesszük, hogy a közös ispotályban (Allgemeines Krankenhaus) bizonyos betegek számára egy egész új osztályt kell berendezni, s hogy ezen betegek oly döbbenő számmal jelenkeznek *, hogy az ott működő számos orvos teljesen eléget tenni: előttünk áll a 19-dik század felvilágosult korszelleme, megjelenésének egész borzalmas voltában — de még csak egy oldalról. — Az egyház könyörög: „Hogy a földnek bő gyümölcsét adjad és megtartsad, kérünk Téged hallgass meg minket!” De a jők is bűnhődnek a gonoszokkal: a fagy nagy károkat tett Bécs vidékén is. A vizet késvastagságú jég borítá e hó elsején.

De miért időztek e komor képeknél? Hiszen ma Urnapja van. És e napon a bécsi kath. hitélet oly szemképráztató fényt fejt ki, hogy szinte készek vagyunk minden fájdalmat elfeledni, s azon örömrészletbe meríteni el, hogy az egyház minden üldözése dacára is diadalmas létének oly megragadó jeleit adja, minő az urnapi körmenet Bécsben. — E napnak az udvar, a kath. uralkodó ház adja e fényt, mely ma egész pompáját kifejté; s ez idén pedig annyival is fényesebb volt, miután a körmenetet a császárné ő felsége is díszíté legmagasb jelenlétével. A császári pár s az egész udvar, valamint a miniszterium is szímsét hallgatott a sz. István-egyházban.

Ennek végeztével megindult a körmenet. Elül a szerzetek, azután a plebániák s az udvari szolgaszemélyzet, polgárok és egész főllege a különféle rendjeles egyéneknek, törzstisztek, ezredtulajdonosok, miniszterek, városi tanács-tagok tarka vegyületben — köztük Andrássy, Festetics, Lönyay magyar miniszterek, és Sennye báró.

Azután következett a sz. István papsága és a káptalan, végre — a Legszentebbel — Rauscher bíbornok, utána közvetlenül a császár, gyalog-generalis egyenruhában (fehér kabát, sűrke nadrág), utána a császárné, lilaszínű, ezüst esilagokkal áttört hosszú uszályos öltönyben, fehér ragyogó diadémel. Azután mintegy 10 udvari hölgy pompásnál pompásabb uszályos öltönyökben. — Az oltári személyzet két oldalról a császári palotaőrök (Burg-Gensdarm) köríték, s a menetet a magyar és német testőrség s néhány uhlánus zárta be. A magyar testőrség (gyalog) gyönyörű látványt nyújtott. Magas kalpagjuk van, fehér köcsaggal, vörös dolmány és nadrág, gazdagon ezüstre, sárga eszima s vállukon átvettett párduezbőr.

Az eleső oltár a kapuczinusok előtt, a második a Kolowrat-téren, a harmadik a Mihály-téren, a negyedik a Grabenen volt díszítve, s az udvari palotaőrök által őrizve. Ugyanitt volt felállítva az összes tisztikar is, a mennyiben egyéb szolgálathat nem volt.

A rendet a kétsorban álló katonaság őrzé.

S a nép? — Az a két oldalon felállított, s pénzért árult magaslatokon (tribune) — bámult. Tényleges részt az urnapi körmenetben csak vasárnap vesz, az egyes plebániákon. R. I.

*) 1847—1859. évenként 1547. — E szám 1859-től folyton szaporodott, és 67—68-ban 5292-re rugott

Romai levél.

Róma, máj 20. — Ő szentsége ma ismét San Castalgandolfói nyaralójába ment, hol ez alkalommal csak egy napot tölt. Ur napja utáni pénteken ismét ugyanoda kirándul, és marad hétfőig. Tebát annyi fáradalom után előhaladott kora dacára csak négy napi nyugalmat enged magának a szentatyának. Meg kell azonban jegyezni, hogy Castel-Gondolfo a szent atyára nézve nem csupa mulató hely, s Európa legesekélyebb fejedelme is ennél bizonyosan kényelmesebb és tágasabb mulatóházzal bír. Azt sem fogja talán mindenki tudni, hogy Ő szentségének lakhelye a Vatikánban mindössze három szobából áll, a Quirinál-palotában van ugyan külön téli és nyári laka; de az 1848-ki vérengzés óta IX. Pius folyvást a Vatikánban lakik.

A nyugalom rövid napjai után szentatyánkat ismét a zsinati munkálatok fogják elfoglalni. Mondják, Ő szentsége kitülte már azon bíbornokokat is, kik az ő távollétében a zsinaton elnökölni fognak.

A nápolyi királyi család néhány nap mulva Bajországba indul, természetesen csak a nyári idényre. Ez alkalommal II. Ferenc király is elkíséri érdekes állapotban levő nejét. Távollétök több hónapig fog tartani; magában Münchenben addig fognak maradni, míg a királyné meg nem szült.

Négy hét óta Girgenti gróf, a nápolyi király testvére, szintén Rómában van nejével együtt, a ki a spanyol királyné leánya. Ugy látszik, szándékuk egy ideig Rómában maradni.

Rómában igen kedves benyomást tett, hogy Franciaországban a választók több helyen nyílt vallomást követelnek a követjelöltektől, hogy a pápa világi hatalmát illetőleg mily állást szándékoznak a képviselő-testületben elfoglalni. Így például Caze nevé képviseljelölt e tárgyban felszólítván, ily nyilatkozatot tett:

„A szabadság barátainak különösen érdekében áll, hogy a pápa független fejedelem legyen.

„Kell, hogy a 200 millió katolikus lelki feje ne legyen senki alattvalója. Mert ha valamely fejedelem világi hatalmának vették alá; ha nem független, a katolikus országoknak nem sokára az lenne sorsa, a mi Muszkaországban, hol a cár maga a pápa, — vagy mint Angolországban, a hol manap egy királyné az angol vallás feje. Tetszhetnék-e nektek, ha a császár eddigi hatalmával meg nem elégedve még pápa is akarna lenni?

Pedig ez fogna megtörténni, ha a pápa nem lenne független fejedelem, és épen ezért szükséges, hogy a lelki és világi fejedelem más országokban el legyen egymástól választva, Rómában pedig egyesülve.

Én tehát a szabadság nevében kívánom, hogy a pápa független fejedelem legyen!!“

A pápa világi hatalmának ekkénti hangsúlyozása különösen nagyfontossággal bír Franciaországban, mely eddig a szentatyát az olasz forradalom ellen védelmezi; — de mégis idéztem e szavakat annyiban is, hogy figyelmessé tegyem a magyarországi katolikusokat, hogy akár országgyűlési képviselőket, akár tisztviselőket választanak, legalább annyi biztositéket kívánjanak tőlök, hogy egyházunk jogait és szabadságait tisztelni, sőt lehetőleg védelmezni fogják.

Liszt Ferencz művész hazánkfia Pestről szerencsésen visszaérkezett; azt mondotta, hogy a jövő nyáron három hónapot fog báró August ő méltóságánál Szegszárdon tölteni. — Báró Sennye Pál ő excéja, noha utóbbi időben sokat betegeskedett — elutazott.

Az ünnep- és vasárnapi munkaszünet kérdéséhez.

Szomorú tünemény, hogy a mai kor egyik ismertető jele, miszerint ünnep- és vasárnapokon a zajos szolgai munka ugy folytattatik, mint bármely hétköznapon, s a szegény embernek sem az isteni szolgálat látogatására, sem nyugalomra nem engednek időt. Pesten például a legnagyobb ünnepeken is a boltok épen úgy nyitva állanak, mint hétköznapon; sőt esaternákat ásnak; közműveseket, ácsokat a legnyilvánosabb helyeken még szent István király napján is láttunk dolgozni.

Az ünnep- és vasárnapi munkaszünet kérdéséhez e napokban egy érdekes franciaországi tudósítást olvastam, melyet czélszerűnek láttam e helyen is megismertetni.

Párisban sem tartották meg az ünnepeket és vasárnapokat, mint nálunk. — De ott a szegény alárendelt emberek megemlékeztek végre, hogy hiszen ők keresztények, kiknek kötelességök legalább ünnep- és vasárnapon istentiszolgalatra menni; megemlékeztek, hogy uraik rosszabbul bánnak velök, mint az igavonó marháival, mertennek csak engednek néha nyugalmat, nekik pedig soha. — A fordulat kezdeményezésének érdeme Párisban különösen a kereskedelmi segítéket illette meg.

Eljárásuk a következő volt: a maguk kebeléből választottak egy kis bizottmányt, mely aztán tanácskozára meghívta magukat a kereskedő urakat, s az erélyes föllépésnek az lett a

sikere, hogy elhatározották, miszerint ünnep- és vasárnapokon ezután a boltok zárva maradjanak.

A nagy közönség kívánsai volt, hogy a legközelebbi vasárnapon lesz-e már látszatja ezen szép elhatározásnak.

S örömmel meggyőződött, hogy a roppant kiterjedésű Párisban igen csekély kivétellel minden bolt zárva volt; sőt falragaszok hirdették, hogy ezután ünnepen és vasárnapon a boltok többé nyitva nem lesznek.

A párisi kereskedőknek ezen elhatározása valóban figyelmet érdemel. Az ünnepek és vasárnapoknak meg nem tartása oda vezet, hogy az ember idő előtt kifogyván erejéből, nyomorékká lesz, vagy épen kora sírját leli — mit számtalan esetben szomorúan tapasztalhatni. — Hanem az ünnepszegésnek másik szomorú oldala az, hogy az emberek igen nagy osztálya nem gyakorolván keresztény kötelességeit, lassankint valódi állattá süllyed, mely nem ismer törvényt, nem korlátot, hanem féktelen szevedélyeinek enged szabad folyást. Ha pedig az ily visszaélés soká tartana, mivé lenne a biztonság, mivé a valódi családi élet?

Ideje volna már, hogy a párisi kereskedők példáját valahára Magyarországon is követnék!

— 88 —

M i u j s á g ?

— A Szent-István-Társulat által 1870-re kitüzött történeti jutalomtétel. Kivántatik Magyarország története a magyar nemzet eredetétől a jelen korig, mely a fontosb eseményeket időrend szerint és koronkint az államéletet, az ország institutióit, a jogállapotot és az összes műveltségi viszonyokat is okadatulva, népszerű modorban és rövid, az előadott eseményekből folyó tanulságokkal kísérve adja elő, s mely a történelemből merített érvekkel a katholicismus érdemeit méltányolva, ekkép a kath. szellem ébresztésére s szilárdítására is irányuljon. Az adatoknak részletesen kijelölt kutfőkre alapítása a mű előnyére szolgál. Megkivántatik egyszersmind, hogy a munka oly tökéletes tárgymutatóval legyen ellátva, mely a benne foglalt eseményeket, institutiókat és a szereplő egyéniségeket világosan áttekinthető betűrendben feltüntesse s mindazon helyeket, melyeken előfordulnak, könnyen megtalálhatóvá tegye.

A körülbelül 30 nyomtatott ivre tervezett munkának díja 300 darab aranyban állapított meg, mely tiszteletdíj csak az általános becsesel bíró műnek fog odaitélni.

Apályamunka beküldésének változhatlan határnapja 1870-ki decz. 31-ke, a meddig azt tisztán és idegen kézzel írva, lapozva s írók nevét rejtő, lepecsételt levélre hivatkozó jelígyével ellátva átveszi a társulat igazgatósága (Lipót-utca 11. sz.). A jutalmazott munka a társulat tulajdona marad. A jutalomtól esetleg kézirat-példányok szerzőiknek nem fognak visszaadni, hanem a társulat levéltárába tétetnek le. A jutalmat

nyerőnek a pályadíjon kívül a kinyomatandó munkából 20 tiszteletpéldány fog adatni.

Kelt a Szent-István-Társulat 1869. május 25-kén tartott választmányi üléséből.

A Szent-István-Társulat igazgatósága.

— Autonomicus követválasztások: Gönyűn, a győri egyházmegyében, május 27-én egyhangulag Ghyezy Kálmán orsz. képviselőt, Tóth Bálint és Goda Lajos urakat és gr. Zichy Henrik b. titkos tanácsost kiáltották ki.

Nyitraúján, (az esztergami egyházmegyében) Grmancez Károly, Berényi Ferencz gróf orsz. képv., Cziráky János gr., Apponyi György gr., Deák Ferencz képv., Barta jogakadémiai tanár Pozsonyban, Kanovics László ügyvéd Nagyszombatban, Paczolay János képv. Póttagok: 1. Linczboth Ignác bírt. Kisdovoránban. 2. Oeskay Rezső képv. 3. Kanecz Gyula képv. 4. Szüllő Győző.

Nagyjácson: Szulovszky Ignác ügyvéd Nyitrán, Grmancez Károly, Berényi Ferencz gr., Oeskay Rezső, Cziráky János gr., Apponyi György gr., Paczolay János, Rudnay István képv. Póttagok: Rákóczy József szolgabíró Nyitrapereszlényben, Linczboth Ignác, Barta, Kanovits László.

Závodon: Grmancez Károly, Szulovszky Ignác, Berényi Ferencz gr., Oeskay Rezső, Cziráky János gr., Apponyi György gr., Paczolay János, Rudnay István. Póttagok: Linczboth Ignác, Rákóczy József, Bartha, Kanovits László.

Patakon (Nógrádm.), május 24: Deák Ferencz, Ghyezy Kálmán, Cziráky János gr., Muzslay Sánd., Paczo-

lay János, Kaeskovics Lajos, Jaross Károly, Huszár Károly.

Csesztvén (Nógrádm.), május 25: Deák Ferencz, Ghyezy Kálmán, Paczolay János, Huszár Károly, Madách Károly, Jaross Károly, Muzslay Sándor, Majthényi Gusztáv.

Nagy-Csalmán (Hontm.), május 26: Deák Ferencz, Ghyezy Kálmán, Cziráky János gr., Apponyi György gr., Muzslay Sándor, Kaeskovics Lajos, Paczolay János, Huszár Károly.

— A Szent-István-társulat május 25-én tartott vál. ülése. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a népiskolai tankönyvek szerkesztése ügyében kinevezett bizottmányra vonatkozólag határozatot, hogy ez ügy sürgős volta miatt a társ. alelnök ur haladéktalanul hívja össze abizottmányt, hogy az magát constituálván, működését mielőbb megkezdhesse s a jun. 3-án ismét tartandó választ. ülésnek már jelentést tehesse. — A magyar történelem megírására a nagygyűlés által is elfogadott pályakérdés mielőbb kihirdetetik.

Elénk eszméserét fejlesztett azon, az alelnöki beszéd kapcsán már a nagygyűlésben Szabó Imre miniszteri tanácsos ur által tett és elvileg elfogadott indítvány, hogy a társulat gondoskodnék mödről, miszerint a nép között ingyen is lehessen iratokat kiosztani. Az alelnöki előadás értelmében legtöbben azon nézetben voltak, hogy a társulat t. tagjai kétségkívül szívesen bele fognak egyezni abba, hogy a 90 ivnyi tagilletményből évenként néhány iv a nép között kiosztandó iratokra fordítsák. A társulat azonban távolról sem akar a tagokra nyomást gyakorolni, s így ez ügyben véglegesen sem akar határozni, míg a tagok legnagyobb részének e tekintetbeni véleményéről és nézetéről nem értesül. Kívánatos tehát, hogy a tiszteleti tagok értekezzenek e tárgyban a társ. tagokkal, s a nyilatkozó véleményeket szíveskedjenek a társ. igazgatósággal tudatni.

A többi tárgy elintézése a júniusi ülésre bízott.

— Falcinelli, bécsi nuntius, Merode pápa ő szentsége főalamiznása, Gianelli Pietro msgr. a zsinat-congregatio titkárának bibornokká nevezetése a jövő consistoriumnak tartatott fenn. Theiner Ágoston is a kiszemeltek közt van, és Hohenlohe, ugy Bonaparte bibornokokban nagy szószólókra talált.

— Ő felsége Pankovics István munkácsi görög-katolikus püspöknek, az egyházi téren s a közügyek körül szerzett kiváló érdemei elismerésül sz. István-rend középkeresztjét díjmentesen adományozni méltóztatott.

— Hanlik György bibornok érsek temetése f. hó 20-án ment véghez. Említett napon már korán reggel a szokottnál sokkal élénkebb színezettel bírtak az utczák, a falusi nép folytonosan hullámozott a városba a közeli helységekből sietett, hogy főpásztorának arezát még egyszer lássa s lelke üdveért imádkozzék. Egy negyed kilencz felé megszólaltak a harangok: az iskolák tanulói, különböző egyletek s a különféle testületek összegyűltek s elfoglalták a számukra kijelölt helyet. Kilenczfélkor megszólaltak újra a harangok minden templomban. Midőn három negyed kilenczkor a harangok harmadszor jelt adtak, a valóban imponans menet megindult, s ámbár az átvonulásra kijelölt helyre számos utczát jeleltek ki s az ut megle-

hetős hosszú volt, igen rövidnek bizonyult be, mert a menet utolsó sorai még nem hagyták el a püspöki palotát, midőn az első párok már látszottak. Az iskolás gyermekek száma mintegy 3000 lehetett, a papok közül mintegy 300 volt jelen a temetésen. A gyászmenetet Soics püspök vezette Krajl és Christianovics püspökök segédlete mellett. A 6 lovas gyászkoeci igen izléseesen volt feldíszítve. Utána a bibornok rokonai mentek, ezekután a bán ő exja, jobbjá felől ő felsége küldöttje b. Bechtoldsheim őrnagy, balja felől Jakobs altábornagy, kiket a legfelsőbb táborkar s a mánások követtek. Mintegy 50 apáca zárta be a menetet. Midőn a menet a székesegyházhoz érkezett, gyászmise tartatott, mely után a tetem a sírboltba bocsátatott. Minden utcában, hol a menet elhaladt, a nép tömeges csoportokat képezett s tiszteletteljes magatartásával megadta a boldogultnak az utolsó tiszteletet. A gyászünnepély alatt minden bolt zárva volt.

— A nagyon is tulszaporodott Pest-Terézvárost hír szerint két új városrészre akarják osztani. Az egyik maradna a Terézváros, a másik lenne Erzsébetváros. Külön törvényszéket, kapitányságot és lelkészi hivatalt kapna mindkettő. E kérdés nem sokára szönyegre kerül a városi közgyűlésen.

— Megrendelési felhívás. „Pázmány Péter és kora”, írta Frankl Vilmos. Második kötet. Megrendelési ára 2 ft 40 kr. Ezen munkának, — mely az első kötet megjelenésekor érdekes tartalma és az abban földolgozott gazdag adatkészlet által méltán figyelmet ébresztett. — második kötetét a sajtó alatt van és f. évi július hó első felében díszes kiállításban fog megjelenni. Pázmány egyházi és politikai tevékenységének egy eseménydús évtizedét (1622—1631.) tartalmazza. E mintegy 32 ivre terjedő II. kötetnek ára 2 ft 40 kr, a mely összeg akár a megrendelés alkalmával, akár a munka átvétele után fizetendő. Hogy a nagybecsű munka megszerzése megkönnyítessék, azoknak, kik e alkalommal a negyven ivre terjedő első kötetet is megrendelni kívánják, ez míg a példánykészlet tart, 2 ft 60 krba számíttatik; bár bolti ára 4 ft 50 kr-ra rug. A harmadik kötet a jövő év elején jelenik meg. A megrendeléseket akár Ráth Mór könyvkereskedéséhez (Pest, Váci-utca), akár Esztergamba és pedig vagy a primási irodába, vagy a szerzőhöz küldhetni. Gyűjtőknek 8 megrendelt példány után egy tisztelet-példány jár.

— Királyréről (Pozsony megye) május 27-éről értesítenek bennünket, hogy Kocsis Mihály buzgó földművelő gazda és neje, született Puskás Judit, vallási kegyeletből mult hetekben Pozsonyban három öl magasságu Szent-Háromság köszobrot csináltattak, mely 300 frtba került, s mely oly remek mű, hogy bármelyik királyi városnak is díszére vállnék; s ezen remek szobrot Pozsonyból hazahozatván, azt Lieszlovszky Gábor a sellyei kerület érdemdús esperese, és zsigárdi plébános ur Szent-Háromság napján megszentelte. H. L.

— Adakozás. A chinai gyermekek számára Kubinyi Elemér 1 frtot; Hajóssy László 1 frtot.

— Szerkesztői mundanivalók. Gyászhangok: Győr. A fölvetty tárgy nagyon is sokszor föl volt már használva. — Nyusztya: A pénz a kézirat közé levén téve, miután közlésére még nem került a sor, azt csak szíves figyelemzetése folytán találtam meg.